

Nieuwe generatie toekomstbouwers

Met gastcolumn van Robbert Dijkgraaf

STERKE SAMENLEVING

Democratie begint in de klas

Basisschoolleerlingen leren over het recht

GEZONDE GENERATIES

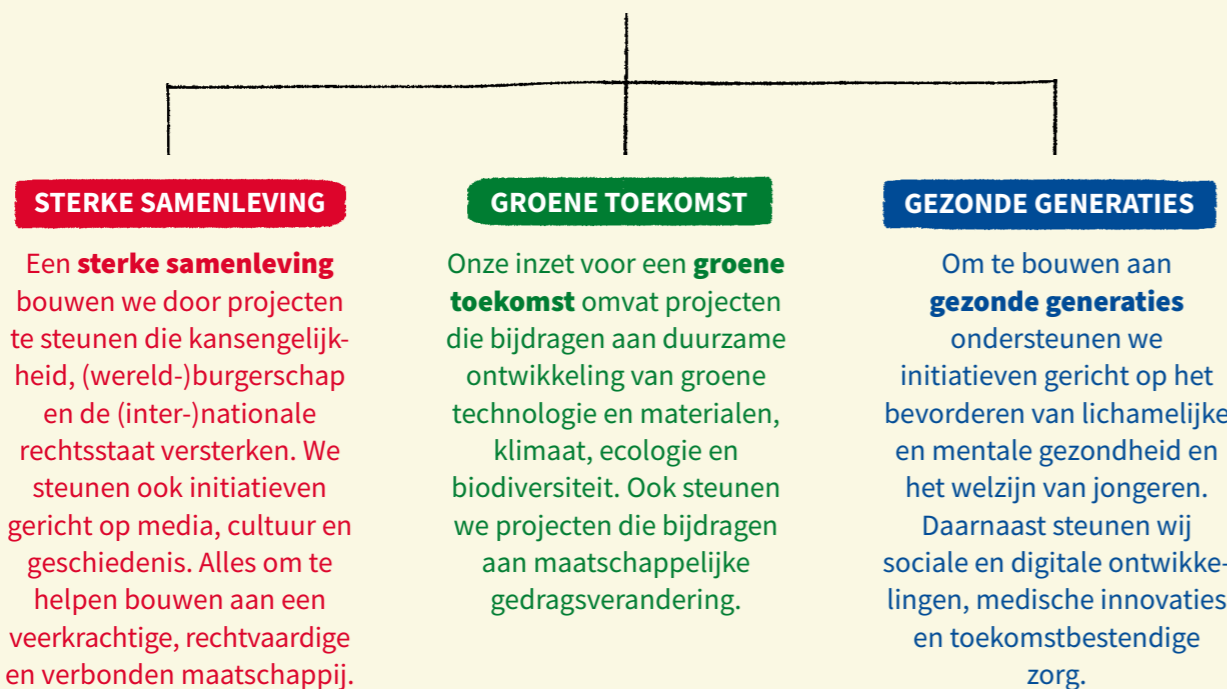
'Zo kan AI in de mondzorg worden toegepast'

GROENE TOEKOMST

Motten als meesters van vermomming

Positieve impact op toekomstige generaties

Het UvA Fonds zet zich in voor een betere toekomst, met een focus op maatschappelijke impact voor de lange termijn. We ondersteunen initiatieven die zich richten op drie urgente thema's:

Met steun van schenkers en donateurs investeren wij in jonge, getalenteerde studenten en wetenschappers en in baanbrekende onderzoeks- en onderwijsprojecten. Zo bouwen we aan een betere wereld met én voor toekomstige generaties. **Lees in dit jaaroverzicht inspirerende verhalen binnen onze thema's.**

Inhoud

UvA Fonds Jaaroverzicht 2024

31
Gastcolumn
Robbert Dijkgraaf

STERKE SAMENLEVING

06

Recht in de klas

09
Hoe grote bedrijven de wereldeconomie kunnen beïnvloeden

10
Musicals als serieuze kunstvorm

12
Wat betekent het om moslimvrouw te zijn in verschillende contexten?

14
Hoe ongelijkheid en milieubewustzijn met elkaar verbonden zijn

GROENE TOEKOMST

15
Het gedrag van luipaarden rond infrastructuur

16
Hoe camouflage werkt in de jungle

18
ASPIRE vergroot kansen

GEZONDE GENERATIES

24
Steun voor pioniers in de medische wereld

26
Het UvA Fonds Startstipendium

27
AI in de mondzorg

28

De herkomst van de collectie van Museum Vrolik

EN VERDER

- 04 Het jaar in cijfers
- 05 Voorwoord
- 08 Een bijzonder herbarium
- 20 Financieel overzicht
- 22 Studentenprojecten
- 30 Tijdslijn 2024
- 32 Een nalatenschap voor toekomstige generaties
- 34 Edith Hooge en Melchior Bussink in gesprek
- 35 Bestuur UvA Fonds en colofon

Het jaar in cijfers

Totale bestedingen
€ 1.550.068

632 toekenningen

Studenten
€ 672.855
• 470 toekenningen
• Meeste toekenningen voor internationale reisbeurzen

Wetenschap
€ 604.167
• 146 toekenningen
• Kleine en grootschalige onderwijs- en onderzoeksprojecten

Bijzondere initiatieven
€ 273.046
• 16 toekenningen
• Veel variatie in projectonderwerpen

Inkomsten uit fondsenwerving
€ 2.343.335

Zie pagina 20 voor details

97 Fondsen op Naam

in 2024, waarvan 4 nieuwe:

2.275 donateurs in 2024

1. Madame de Staël Fonds
2. Wout Arentzen Fonds voor studie / onderzoek van de Geschiedenis van de Archeologie (zie pagina 32)
3. Familie Meinders Fonds voor Studenten
4. Pupil Fonds

KLEINSTE DONATIE

€4

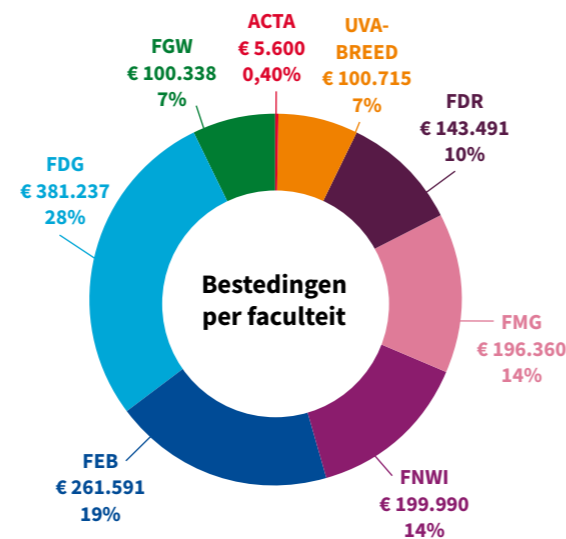
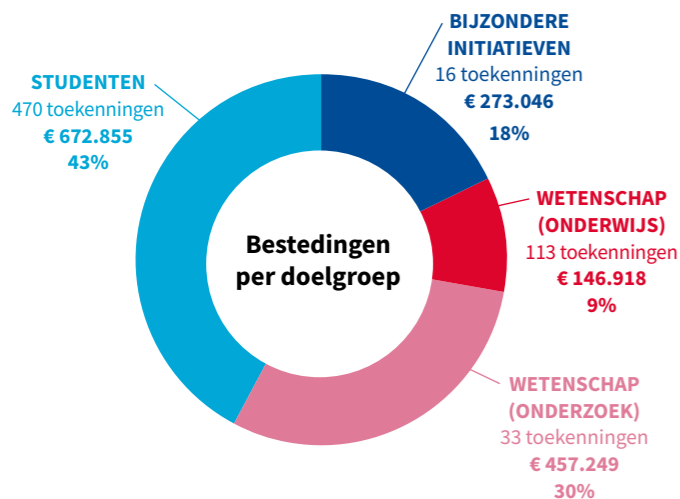
Bij het Amsterdams Universiteitsfonds zetten we ons in voor duurzame initiatieven. Eén daarvan is de Bike Kitchen Uva – een unieke do-it-yourself fietswerkplaats waar mobiliteit, duurzaamheid én zelfredzaamheid samenkomen.

GROOTSTE DONATIE

€618.000

In 2024 overleed Wout Arentzen. Hij liet zijn erfenis na aan een door het UvA Fonds in te stellen fonds, specifiek voor onderzoek en studie naar de geschiedenis van de archeologie.

Voorwoord

Adriaan Krans
Voorzitter UvA Fonds

Dit voorwoord begint met een oproep. Een oproep om ons Amsterdams Universiteitsfonds (roepnaam UvA Fonds) te steunen.

Juist nu. De wereld om ons heen is zeer onrustig. Internationaal en nationaal. We zien dat instituten die feiten vaststellen én bevragen, zoals de rechterlijke macht, journalistiek en wetenschap, onder druk staan. Dat gaat ons allen aan.

Als het goede doel van de UvA richten wij ons op het ondersteunen van de academische gemeenschap en de wetenschap in het bijzonder. Wij maken daarin keuzes, omdat wij niet alles mogelijk kunnen maken en wij onze impact willen vergroten op groepen en thema's die onze steun het meest kunnen gebruiken.

In de eerste plaats door ons te richten op de generaties van de toekomst: studenten en talentvolle jonge wetenschappers. Een keuze die UvA universiteitshoogleraar Robbert Dijkgraaf onderstreept in zijn column verderop in dit magazine. Daarnaast richten we ons op drie thema's die wat ons betreft urgent zijn: een sterke samenleving met een veerkrachtige rechtsstaat, een groene toekomst voor onze planeet en gezonde generaties met oog voor fysiek, mentaal en digitaal welzijn.

Onder de noemer **Nieuwe generatie toekomstbouwers** vieren we in dit jaaroverzicht de studenten, onderzoekers en initiatiefnemers van bijzondere UvA-projecten. Met nieuwsgierigheid, vernieuwingsdrang en maatschappelijke betrokkenheid drukken zij vandaag hun stempel op de wetenschap en samenleving van morgen. Zo leest u op pagina 6 en 7 meer over Susan Leclercq en haar inspirerende initiatief Recht in

de klas, een project van de Amsterdam Law Hub. Het zijn deze talenten die, ongeacht achtergrond of omstandigheden, de handen uit de mouwen steken en niet terugdeinzen voor complexe uitdagingen.

Het UvA Fonds had in 2024 de eer en verantwoordelijkheid om Leclercq en andere toekomstbouwers te steunen. Dat konden we doen dankzij de gulle bijdragen van onze schenkers en de inzet van vele betrokkenen. We maakten impact door beurzen, onderzoeks- en onderwijsprojecten van in totaal 1,5 miljoen euro mogelijk te maken.

Meer dan ooit verdient de wetenschap onze steun

Daarom blijven we samen met u – onze schenkers, alumni en partners – werken aan een omgeving waarin ruimte is voor ambitie, nieuwsgierigheid en maatschappelijke impact. Namens het bestuur van het UvA Fonds dank ik u voor uw blijvende steun en doe ik een herhaalde oproep om ons te steunen. Met uw betrokkenheid maken we het verschil – voor de universiteit, voor de stad Amsterdam en voor de wereld van morgen. ●

OOK BIJDRAGEN AAN DE WERELD VAN MORGEN?

Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

Rechtenstudenten geven les aan basisschoolleerlingen

Recht in de klas

Dankzij het initiatief *Recht in de klas* van de Amsterdam Law Hub stappen rechtenstudenten het klaslokaal in. Zij laten kinderen in groep 5 t/m 8 op een speelse manier kennis maken met (hun) rechten. Zo groeit het rechtsbewustzijn van jonge kinderen én doen studenten waardevolle ervaring op. Een win-win voor een sterke samenleving.

‘Het rechtssysteem is complex, maar raakt iedereen,’ vertelt projectleider Susan Leclercq. ‘Toch weten veel mensen niet goed wat hun rechten en plichten zijn. Als kinderen al vroeg leren over hun rechten, staan ze later sterker in hun schoenen. Voor jezelf opkomen vinden we belangrijk. In een maatschappij vol regels is het cruciaal om te weten wat je rechten zijn én wat de gevolgen van bepaald gedrag kunnen zijn.’

Een rechtszaak in de klas

De lessen zijn interactief en zitten vol herkenbare situaties. Kinderen behande-

len bijvoorbeeld de fictieve zaak van Sophie, een meisje van twaalf dat een make-upsetje steelt. De winkelier hangt vervolgens haar foto op met de tekst: ‘Dit is een dief.’ Mag dat eigenlijk wel? De klas buigt zich over deze vraag en leert spelenderwijs nadenken over rechtvaardigheid, privacy en straf.

De uitvoering van het project gebeurt in samenwerking met Stichting MetRechtInvesteren, opgericht door jurist en basisschoolleerares Judith Hoefnagel. ‘Ik

Susan Leclercq: ‘Juridische kennis moet een basisvaardigheid zijn voor iedereen.’

ben blij met deze samenwerking,’ licht Leclercq toe. ‘Wij willen kinderen bewust maken van hun rechten. Door hen samen te laten werken met rechtenstudenten kunnen we dat naar een hoger niveau tillen. Onze studenten leren juridische concepten begrijpelijk te maken en ontdekken hoe recht verweven is met het dagelijks leven van kinderen.’

Steun van Stichting Utopa

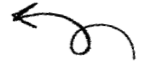
Een belangrijke partner in dit project is Stichting Utopa, die de subsidie van het UvA Fonds voor *Recht in de klas* met een schenking mogelijk heeft gemaakt. Anneloes Dijkman van Utopa licht toe: ‘Vorig jaar benaderde Susan ons met het idee. We vonden het meteen een krachtig en concreet voorbeeld van hoe je kinderen al op jonge leeftijd bewust kunt maken van hun rechtspositie. Wat het

Met praktijkvoorbeelden laat jurist en basisschoolleerares Judith Hoefnagel kinderen zelf nadenken over goed en fout.

extra mooi maakt, is dat ze niet alleen leren wát hun rechten zijn, maar ook echt zélf moeten nadenken over goed en fout. Dat spreekt meer tot de verbeelding dan een droge lijst met regels.’ Ze vervolgt: ‘Er is bijvoorbeeld de casus *Jip de kip*: een dierenactiviste redt een kip van de dood. Is dat diefstal of staat de activiste in haar recht? Door zulke voorbeelden worden kinderen uitgedaagd om zelf af te wegen, te discussiëren en een oordeel te vormen.’

Juridische kennis als basisvaardigheid

Voor Leclercq is het duidelijk: ‘Juridische kennis moet geen exclusief terrein van juristen blijven, maar een basisvaardigheid voor iedereen. Dit project draagt daaraan bij – voor de kinderen én voor onze studenten.’ ●

Mina Mirzai

Student rechtsgeleerdheid

‘Je moet echt leren kijken en schakelen’

Voor derdejaars rechtenstudent Mina Mirzai was meedoen aan *Recht in de klas* een bewuste keuze. ‘Je krijgt tijdens je studie weinig kansen om écht iets terug te geven aan de maatschappij. Dit project is anders,’ vertelt ze. Samen met medestudenten geeft ze les aan basisschool-

kinderen over onderwerpen als kinderrechten, democratie en zelfs portretrecht. Het was niet altijd eenvoudig om deze complexe begrippen begrijpelijk te maken voor jonge kinderen: ‘Ze geven het niet altijd aan als ze iets niet snappen, dus je moet echt leren kijken en schakelen.’

Geoffrey Albertus

Student Rechtsgeleerdheid en Religiewetenschappen

‘Ik wil bijdragen aan het terugdringen van kansenongelijkheid’

Haar medestudent Geoffrey Albertus vult aan: ‘Ik wil met *Recht in de klas* bijdragen aan het terugdringen van kansenongelijkheid. Kansenongelijkheid leidt tot onrechtvaardige uitkomsten: kinderen uit kwetsbare milieus missen vaak de juridische kennis om het recht te benutten en zouden daardoor het risico kunnen lopen naar

‘eigenrichting’ te zoeken, waardoor verdere vormen van onrecht ontstaan. Met de lessen trachten we al op de basisschool het zaadje van rechtsbewustzijn te planten, zodat ze kritisch leren nadenken over het recht en leren dit als instrument te gebruiken om zo op een legitieme manier hun toekomst vorm te geven.’

Restauratie van een bijzonder boek

Het Allard Pierson restaureert een groot handgeschreven herbariumboek met steun uit het Fonds Artisbibliotheek van het Amsterdams Universiteitsfonds. Het imposante boek (47 x 33 x 18 cm) telt meer dan 300 bladen en is volledig handgeschreven in het Latijn.

Het maken moet een flink karwei zijn geweest,' zegt Jessie Pietens, Conservator handschriften van het Allard Pierson Museum. Elk blad bevat een handgetekend kader en gedetailleerde etiketten met Latijnse geslachts- en soortnamen. 'Bij een groot aantal planten is later met potlood aantekeningen toegevoegd.' Het herbarium bevat zowel inheemse als tropische planten, maar vermeldt zelden locaties waar de planten voorkomen.

Ook mogelijkheden voor boek-historisch en koloniaal onderzoek

Het herbariumboek biedt niet alleen natuurhistorische en plantkundige waarde, maar ook mogelijkheden voor boekhistorisch en koloniaal onderzoek. Pietens benadrukt de noodzaak van restauratie en onderzoek, omdat er weinig bekend is over de herkomst,

maker en exacte datering: 'In 2019 heeft een medewerker van het Institute for Biodiversity and Ecosystem Dynamics het herbariumboek aan het Allard Pierson overgedragen. Eerdere onderzoeken uit 2002 laten zien dat er nog aanwijzingen zijn die de herkomst kunnen verduidelijken, waardoor verder onderzoek cruciaal is. Verder onderzoek kan bijdragen aan een beter begrip van de plantkunde in de late 18e en begin 19e eeuw.'

Grondige restauratie

Het boek verkeert in slechte staat. 'De band is compleet versleten, waardoor het niet zonder gevaar geopend kan worden,' aldus Pietens. Sommige planten zijn losgeraakt en moeten opnieuw worden bevestigd. 'Omdat er zoveel vragen zijn rondom dit herbarium en het een bijzonder werk is om te zien, hopen we het met een grondige restauratie weer toegankelijk te maken. We gaan ook

proberen om via sociale media onderzoekers en studenten te trekken die de onbeantwoorde vragen over dit bijzondere werk verder willen uitzoeken.' Na restauratie kan het boek opnieuw worden gebruikt voor onderzoek, colleges, presentaties en tentoonstellingen. Met een toekenning uit het Fonds Artisbibliotheek wordt de restauratie mogelijk gemaakt. 'Dat is heel mooi, want er moet veel gebeuren,' zegt Pietens: 'Onder andere papierrestauratie, droogreiniging en het herstellen van de rugconstructie en bindingen.' ●

WILT U OOK BIJDRAGEN AAN DIT SOORT PROJECTEN?

Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

Hoe 'supersterbedrijven' onze economie kunnen beïnvloeden

Een handvol gigantische bedrijven zoals Apple, Google, Tesla en NVIDIA domineert de wereldeconomie. Alleen al chipmaker NVIDIA is inmiddels evenveel waard als de volledige Duitse aandelenmarkt. Deze bedrijven trekken niet alleen enorme investeringen aan, maar ook toptalent. Daardoor maken kleinere innovatieve bedrijven potentieel minder kans. Wat betekent dat voor de wereldeconomie?

Thu Nguyen, onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam, bestudeert deze vraag en ziet een duidelijke trend: hoe groter de dominantie van deze 'supersterbedrijven,' hoe lager de economische groei op de lange termijn. 'We willen een gezonde economie waarin alle bedrijven de kans krijgen om te innoveren,' zegt Nguyen. 'Maar als geld en talent zich concentreren bij een paar grote spelers, kan dat zorgen voor een oneerlijke verdeling die innovatie en de algehele productiviteit belemmert.'

Een risico voor zowel de economie als investeerders

Nguyen onderzoekt hoe kapitaal zich verspreidt binnen de economie. Door hun dominantie kunnen supersterbedrijven een groot deel van de financiële middelen opslokken, ten koste van kleinere ondernemingen. Dit fenomeen, 'inefficiënte kapitaalallocatie' genoemd, vormt een serieus risico voor zowel economische groei als investeerders. 'Mijn onderzoek toont aan dat deze inefficiëntie samenhangt met lagere

economische groei,' legt Nguyen uit. 'Voor beleggers die geven om toekomstige economische groei is dat slecht nieuws en dus willen zij een vergoeding voor het aanhouden van aandelen die aan dit risico zijn blootgesteld.'

Wat betekent dit voor ons?

Een relevant voorbeeld is de manier waarop Apple de markt beheerst. 'Als een appontwikkelaar zijn product in de Apple Store wil aanbieden, moet hij 30% commissie betalen,' zegt Nguyen. 'De Europese Commissie onderzoekt dit soort marktdominantie omdat het kleinere bedrijven kan tegenhouden om op de markt te komen. En los van de macro-economische gevolgen heeft dit ook invloed op het aanbod in (web)winkels. Minder keuze voor ons, de consumenten.'

Optiver Fonds

Het promotietraject van Nguyen wordt gefinancierd met een toekenning uit het Optiver Fonds Financiële Markten, van het UvA Fonds. Dankzij onderzoek zoals dat van Nguyen begrijpen we beter hoe de economie verandert en welke risico's we lopen. Meer kennis hierover draagt bij aan een sterke samenleving. ●

‘Elkaar en de wereld een beetje beter begrijpen’

LUNA

Scriptiestudent van Taylor

‘De lessen van Millie en daarmee de leerstoel geven je de unieke handvatten om specifiek musicals, zang en dans te analyseren. Musical is de theatervorm die het grootste publiek trekt en dankzij de leerstoel zien steeds meer mensen in hoe belangrijk dit genre is om elkaar en de wereld een beetje beter te begrijpen.’

MAAIKE

Oud-student, Marketeer
Theater Medialane

‘Millie heeft ons geleerd hoe je óók naar producties kan kijken, om ervoor te zorgen dat ze impact maken. Musical is zo belangrijk: je bezorgt mensen een leuke avond én vertelt ze iets over relevante, actuele thema’s. Daar moeten we ons in blijven verdiepen.’

← Een repetitie in 1987 voor het muzikale toneelstuk ‘A Chorus of Disapproval’ van Alan Ayckbourn in het Salisbury Playhouse

RONALD OCKHUYSEN — CEO VandenEnde Foundation

‘De Foundation is bijna 25 jaar geleden opgericht door Joop en Janine van den Ende, om op deze manier de maatschappij net wat mooier en beter te maken. De Foundation wil kunst en cultuur zo vanzelfsprekend en toegankelijk mogelijk maken voor iedereen. Zo steunen wij bijvoorbeeld het Rijksmuseum, Foam en het Bonnefantenmuseum, maar ook toneelgezelschappen, particuliere kunstenaars én twee leerstoelen, waaronder die van Millie.’

Het is belangrijk dat er steun is voor onderzoek naar en innovatie van het genre musical, dat nu vaak als ‘plat’, ‘groot’ of ‘commercieel’ wordt gezien. Met haar ervaring, wetenschappelijke benadering en internationale kennis heeft Millie de studie Theaterwetenschap, haar studenten – en ik durf zelfs te zeggen de Nederlandse musicalsector – een enorme impuls gegeven. Daar zijn we trots op.’

‘Een musical is meer dan hard zingen en in je handen klappen’

Millie Taylor werd in november 2020 benoemd tot de eerste bijzonder hoogleraar Musical aan de Faculteit der Geesteswetenschappen. De leerstoel is ingesteld door de VandenEnde Foundation in samenwerking met het Amsterdams Universiteitsfonds. We spraken haar, twee (oud-) studenten en Ronald Ockhuysen, CEO van de VandenEnde Foundation, over wat deze leerstoel en het fonds voor hen betekenen.

Waarom is de leerstoel belangrijk?
‘Musical is lang gezien als een ‘populairecultuurgenre’: als mensen na de show maar gaan staan en hard klappen, is je musical geslaagd. Daarmee bleef onderzoek naar het genre achter; waarom zou je iets onderzoeken waar weinig culturele waarde aan wordt toegekend? En juist dáárom vind ik dat we het moeten onderzoeken. Als deze vorm van kunst elke avond volle zalen trekt en daverend applaus krijgt, dan móét er toch waarde aan gegeven worden?’

Hoe ziet die waarde eruit?
‘Op dit moment zijn er in Nederland veel grote musicals die worden gemaakt vanuit een commercieel beginsel. Eerst wordt door een producent gekeken of er geld verdiend kan worden. Dat zou anders moeten: ontwikkel eerst het idee en als het niet winstgevend is, is dat wat het is. Dat is natuurlijk makkelijker gezegd dan gedaan: mensen die meewerken aan de productie van zo’n musical moeten ook betaald

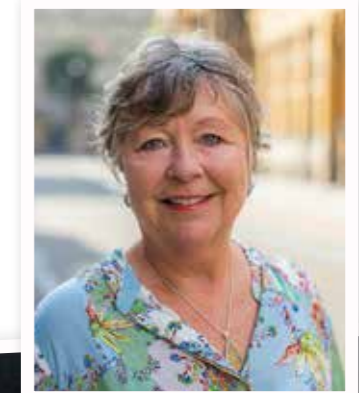
worden. Ik doe onderzoek op dat snijvlak: hoe blijven we musicals innoveren zonder in te leveren op creativiteit of storytelling en zonder talent te benadelen?’

Hoe draagt de VandenEnde Foundation hieraan bij?

‘Dankzij de financiering door het fonds kunnen we musicals onderzoeken en blijven duiden als serieuze kunstvorm met een duidelijke publieke functie en aantrekkingskracht. Ik blijf mijn studenten enthousiasmeren om kennis te vergaren en zo het genre musical te doorgronden en promoten. Dat is mijn nalatenschap als ik ooit met pensioen ga: studenten gaan de musicalwereld in met een nieuwe visie, ideeën om te innoveren en een scherpe, onderzoekende houding.’ ●

→ De productie van de show ‘Starting Here, Starting Now,’ met acteur Daniel Hopkins en Taylor als musical director en director.

Millie Taylor

‘Geloof me: mijn moeder hoeft niet gered te worden’

Lana Sirri lanceert een platform voor feministische allianties in Europa en de MENA-regio

Tijdens haar master Gender Studies aan de Humboldt Universiteit (HU) in Berlijn was Lana Sirri vaak de enige moslimstudent en de enige vrouw van kleur in de collegebanken. Haar medestudenten en docenten hadden een vastomlijnd beeld van de moslimvrouw: iemand die gered moest worden. ‘Maar wie is deze moslimvrouw die zij willen redden?’ vroeg ze zich af. ‘Als ik aan een moslimvrouw denk, zie ik mijn moeder. Ze draagt een hoofddoek en bidt vijf keer per dag, maar geloof me, je zou eerder ván haar gered willen worden dan haar willen redden,’ lacht ze.

Sirri (postdoctoraal onderzoeker bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen) is een Palestijnse uit Israël. Zij studeerde Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Tel Aviv en werkte als coördinator bij een vrouwenempowerment-project in Jaffa. Daar organiseerde ze programma's voor zowel emancipatie als samenwerking tussen verschillende gemeenschappen. De behoefte om zich

verder te verdiepen in genderkwesties bracht haar naar Berlijn, waar ze merkte hoe groot de kloof tussen westerse feministen en feministen uit de MENA-regio (Midden-Oosten en Noord-Afrika) is. ‘Vrouwen worden overal ter wereld onderdrukt of gemarginaliseerd door het patriarchale systeem. Maar in plaats van dat moslimvrouwen gezien worden als actieve deelnemers aan deze strijd, worden ze vaak neergezet als slachtoffers die gered moeten worden.’

In haar proefschrift onderzoekt Sirri wat het betekent om moslimvrouw te zijn in verschillende contexten.

Sirri onderzoekt wat het betekent om moslimvrouw te zijn in verschillende contexten: zowel in de moslimmeerderheidswereld (zoals de MENA-regio) als in de westerse samenleving, waar moslims in de minderheid zijn. Haar promotieonderzoek aan de HU in Berlijn leidde tot het boek *Introduction to Islamic Feminism*. In haar proefschrift vergelijkt ze het discours in de MENA-regio met dat in de VS.

Genderongelijkheid

Ze kijkt ook buiten de academische wereld om genderongelijkheid effectief aan te pakken. Buiten Europa ziet zij meer verwevenheid tussen academici, activisten en kunstenaars dan in Europa. ‘In de MENA-regio is het normaal dat feministische wetenschappers ook in de media actief zijn en bijvoorbeeld eigen tv-shows of podcasts hebben. In de Arabische wereld wordt kunst vaak als politiek middel ingezet, bijvoorbeeld tijdens de Arabische Lente.

Daar ervaren kunstenaars vaak meer vrijheid dan academici, die afhankelijk zijn van overheidsfinanciering. Dat geeft hun boodschap meer kracht.’

Wetenschappers, kunstenaars en activisten

Om de kloof tussen islamitisch feminisme en westerse feminisme te dichten, organiseert Sirri een conferentie waarbij wetenschappers, kunstenaars en activisten samen de mogelijkheid krijgen om genderkwesties te adresseren. Dit initiatief wordt gefinancierd door zowel NWO als het Amsterdams Universiteitsfonds. ‘Het wordt geen puur academische conferentie,’ benadrukt ze. ‘We gaan in sessies niet alleen onderzoek delen, maar ook praten over de obstakels waar vrouwen in de praktijk tegenaan lopen.’ Sirri hoopt dat het niet bij een eenmalig initiatief blijft. ‘We kijken ook naar financieringsmogelijkheden en strategieën om structurele ongelijkheid aan te pakken. Daar moet een vervolg op komen. Gedreven door een gezamenlijk engagement om het netwerk te versterken, gaan we op zoek naar financiering om volgende bijeenkomsten te organiseren en de verdere ontwikkeling te verzekeren.’

De toekomst van feminisme

Voor Sirri is feminisme geen einddoel, maar een middel om machtsstructuren te doorbreken. ‘Ik hoop dat ongelijkheid en onrecht verdwijnt, zodat feminisme op een dag niet meer nodig is. Daarmee maken we de samenleving sterker.’ ●

‘Ik hoop dat ongelijkheid en onrecht verdwijnt, zodat feminisme op een dag niet meer nodig is’

‘Hoe zijn ongelijkheid en milieubewustzijn met elkaar verbonden?’

De Filipijnse student Kim Riener Casiño studeert een jaar aan de UvA met een studiebeurs uit het Kuiper-Overpelt Studiefonds van het Amsterdams Universiteitsfonds.

Wat studeer je?

‘Ik volg hier een master Sociologie met een focus op duurzaamheid, milieu en sociale kwetsbaarheid bij rampen. Mijn interesse ligt vooral bij hoe bepaalde groepen onevenredig worden getroffen door natuurrampen en andere crises.’

Waarom aan de UvA?

‘De kennis die ik hier opdoe over kwetsbaarheid, ongelijkheid en duurzaam beleid wil ik toepassen in de Filipijnen. Ik heb vakken gevolgd over duurzame steden, sociale problemen en openbaar beleid. Deze inzichten wil ik gebruiken om beter te begrijpen hoe ongelijkheid en milieubewustzijn met elkaar verbonden zijn.’

Welk advies wil je jouw regering geven?

‘Ik zou de Filipijnse regering adviseren om een bredere benadering te hanteren bij het maken van beleid rondom rampen en duurzaamheid. Vaak wordt beleid gericht op specifieke groepen, zoals vrouwen of kinderen, maar ik denk dat het belangrijker is om naar meerdere factoren tegelijk te kijken. Iemand kan bijvoorbeeld zowel arm zijn, als een vrouw zijn en een laag

opleidingsniveau hebben. Als we al deze factoren combineren in beleidsvorming, kunnen we effectievere en rechtvaardigere oplossingen creëren.’

Hoe hoorde je over dit fonds?

‘Ik werd op dit fonds gewezen bij mijn aanmelding aan de UvA omdat het **Kuiper-Overpelt Studiefonds** gericht is op studenten die na hun studie een bijdrage willen leveren aan de civil society in hun thuisland. Dat is precies wat ik wil.’

Scholarship uit het Kuiper-Overpelt Studiefonds

Dit fonds steunt talent dat wil bijdragen aan een betere toekomst voor het land van herkomst. Steun ook talentvolle en ambitieuze studenten! Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

Wat zijn je dromen?

‘Ik wil terugkeren naar de Filipijnen en daar mijn kennis inzetten voor beleidsvorming en de publieke sector. Daarnaast wil ik betrokken blijven bij initiatieven voor rampenbestrijding en milieubehoud. In de Filipijnen ligt de nadruk op technische oplossingen voor rampen, maar ik geloof dat een sociaalwetenschappelijke benadering kan helpen de complexiteit van deze problemen beter te begrijpen en ze effectiever aan te pakken.’ ●

Data voorkomt conflict tussen mens en dier

Joya van Lier, masterstudent Biological Sciences: Evolution of Behavior and Mind aan de UvA, deed bijzonder onderzoek in Namibië naar het gedrag van luipaarden rond infrastructuur. Hiervoor werkte ze drie maanden lang bij de Naankuse Foundation, een organisatie in Namibië die zich inzet voor het behoud van landschappen, de bescherming van wilde dieren en de ondersteuning van lokale gemeenschappen.

‘De eerste keer dat ik daar was, wist ik: dit is mijn toekomst,’ vertelt Van Lier enthousiast. ‘Ik haal veel energie, inspiratie en motivatie uit die omgeving.’ In het reservaat – 7700 hectare natuur met neushoorns, leeuwen, olifanten en luipaarden – voerde ze veldwerkonderzoek uit gericht op diergedrag en biodiversiteit. Ze gebruikte data van gps-halsbanden om te analyseren hoe luipaarden reageren op wegen en bewoonde gebieden. ‘Eén van de bevindingen suggereert dat luipaarden wegen gebruiken om zich efficiënter te verplaatsen,’ legt ze uit.

Vee verplaatsen om conflicten te voorkomen

Wat haar onderzoek extra bijzonder maakte, was de directe impact op natuurbehoud: ‘Elke ochtend werd gps-data van carnivoren doorgestuurd naar boeren in de regio. Zo konden zij hun vee verplaat-

sen om verlies van dieren te beperken en conflicten met roofdieren te voorkomen, wat het samenleven van verschillende soorten bevorderde. Dat vond ik mooi: wetenschap direct toepassen voor mens én dier.’ De bijdrage van het Amsterdams Universiteitsfonds hielp dit mogelijk te maken, vertelt Van Lier: ‘Ik ben het fonds zó dankbaar. Zonder die steun had ik dit niet kunnen doen. Dit was de stage waar ik altijd van heb gedroomd.’ Van Lier neemt haar ervaringen mee terug naar de UvA. ‘Ik ben nu bezig met

conservatieonderzoek naar Afrikaanse wilde honden, met een supervisor die ik in Namibië ontmoette. Alles wat ik heb geleerd over natuurbehoud, onderzoeksmethoden en conflict tussen mens en dier, neem ik mee in mijn academische werk voor dit onderzoeksproject.’ Van Lier zet hiermee een stap naar een groenere toekomst. ●

OOK BIJDAGEN AAN EEN BUITENLAND- ERVARING VOOR STUDENTEN DIE HET ZELF NIET KUNNEN BETALEN?

Het UvA Fonds vindt het belangrijk dat iedereen die tijdens de studie buitenlandervaring op wil doen, deze kans krijgt. UvA-studenten kunnen dankzij de steun van donateurs eenmalig een subsidie aanvragen.

Ook bijdragen? Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

Meesters van vermomming

Hoe camouflage werkt in de jungle

In het Panamese regenwoud zit gevaar in een klein hoekje. Zéker als je een mot of een vlinder bent. Daar hebben deze dieren iets op bedacht: ze kunnen zichzelf camoufleren als blad, waardoor ze minder goed zichtbaar zijn voor vogels en zo meer kans op overleving hebben. Anne Haringhuizen doet haar masteronderzoek naar dit fenomeen en ontving een beurs van het Amsterdams Universiteitsfonds voor haar veldwerk in Panama.

Haringhuizen doet onderzoek naar 3D-camouflage door motten en vlinders. Hoe werkt dat precies? Ze legt uit: 'Een echt blad is een beetje opgekruild, waardoor je een schaduw ziet. De motten zijn normaal gesproken helemaal plat. Toch zien we bij een aantal soorten in het regenwoud hier dat ze nu een lichte en een donkere kleur hebben. En het lijkt erop dat ze dus proberen om een schaduw te imiteren, om zo minder op te vallen voor vogels.'

Camouflagemodellen

Om haar hypothese te testen, gebruikt Haringhuizen modelmotten met verschillende patronen. Zo probeert ze uit te vinden welke vorm van camouflage het meest effectief is. 'We hebben verschillende modellen van motten en vlinders geprint,' vertelt ze. 'We kunnen de patronen op hun vleugels steeds net een beetje aanpassen en zo zien we welke patronen het beste werken als camouflage.' De modelmotten worden geprint op stickerpapier en op folie geplakt, waar een neplichaampje van klei op geplaatst wordt. 'Wanneer een mot aangevallen wordt door een vogel, zie je dat een soort hapje uit de klei is.' Zo kan ze zien welke patronen beter camoufleren dan andere.

Veldwerk in het regenwoud

En hoe komen die modelmotten dan in het regen-

'Dankzij de beurs kan ik buitenlandervaring opdoen op het gebied van de tropische ecologie'

woud terecht? Haringhuizen lacht: 'Daarvoor moet ik echt zelf het veld in! We zetten de modellen uit in het bos, waarbij we ze met een naald vastmaken aan een boom. En dan ga ik gewoon iedere dag het veld in om te kijken of ze al zijn aangevallen.'

Onderzoek in de tropen dankzij dankzij het Volkert van der Willigen Fonds

Met de beurs uit het Volkert van der Willigen Fonds, dat beheerd wordt door het UvA Fonds, kon Haringhuizen naar Panama afreizen voor haar veldwerk. Ze vertelt: 'Ik kwam de kans op een beurs online tegen en het sloot meteen heel goed aan bij de plannen voor mijn onderzoek. Dankzij deze beurs kan ik ervaring opdoen op het gebied van de tropische ecologie. Daar ben ik altijd al geïnteresseerd in geweest, dus dit was een hele mooie kans.' Daarnaast gold het ontvangen van de beurs voor Haringhuizen ook als een teken dat ze op de juiste weg was met haar onderzoek: 'Ik heb best wel lang en hard gewerkt aan mijn studie en zag dit ook als een bevestiging van dat ik het goed heb gedaan.' ●

Haringhuizen gaat iedere dag het regenwoud in om onderzoek te doen.

Over het Volkert van der Willigen Fonds

Het Volkert van der Willigen Fonds is in 2008 door gepensioneerd arts Volkert van der Willigen ingesteld bij het UvA Fonds. Het fonds verstrekt ieder jaar twee beurzen ter bevordering van wetenschappelijk onderzoek in de Natuurkunde of Astroparticle Physics én in de Biologie of Ecologie.

Voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek door jong talent zijn beurzen onmisbaar.

WILT U OOK BIJDAGEN AAN DE ONTWIKKELING VAN JONG TALENT?

Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code. →

ASPIRE vergroot kansen voor minder bevoorrechte studenten

Het ASPIRE-programma van het Anton Pannekoek Instituut (API) staat voor inclusiviteit, excellentie en de toekomst van sterrenkundig onderzoek. Onder leiding van professor Ralph Wijers biedt dit zes weken durende programma getalenteerde sterrenkundestudenten met een sociaal-economisch minder bevoorrechte achtergrond de kans om nieuwe onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen.

ASPIRE richt zich specifiek op studenten uit landen waar toegang tot geavanceerd sterrenkundig onderzoek beperkt is. Dit initiatief vergroot hun kans om toegelaten te worden tot vooraanstaande master- of PhD-programma's aan

gerenommeerde sterrenkundige onderzoeksinstituten. Het ASPIRE-programma ontvangt steun uit het SAFARI Fonds en het Walter Hoogland Fonds van het Amsterdams Universiteitsfonds. Naast het versterken van inclusie en diversiteit in de astronomische gemeenschap, biedt ASPIRE

kansen aan talentvolle studenten en helpt het hen essentiële vaardigheden voor hun toekomstige carrières te ontwikkelen. Het programma reikt verder dan alleen studenten; het biedt ook waardevolle ervaring aan de jonge onderzoekers en postdocs die de deelnemers begeleiden. ●

Groene toekomst

Astronomisch onderzoek draagt bij aan technologische innovaties en duurzame energieoplossingen en speelt een belangrijke rol in de overgang naar een duurzame toekomst.

Ook bijdragen aan kansen voor jong talent? Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

‘Uitmuntend initiatief waarvoor het fonds bedoeld is’

INITIATIEFNEMER VAN ASPIRE PROFESSOR WIJERS

‘ASPIRE is nu ingeburgerd als kernactiviteit in het Anton Pannekoek Instituut. We zien het programma als een speerpunt van onze doelstelling op het gebied van het vergroten van de toegankelijkheid van ons mooie vakgebied voor kansarme groepen in de wereld.’

DEELNEMER ZARNIGAH KAYANI UIT PAKISTAN

‘Deze ervaring was een prachtige mix van academische uitdaging, culturele verkenning en aangename verrassingen. Deelnemen aan het ASPIRE-programma bij het Anton Pannekoek Instituut voelde als een droom die uitkwam.’

SCHENKER ANNEKE VAN DEN HOEK, INSTELLER VAN HET SAFARI FONDS

‘Met mijn overleden man, die grote belangstelling voor natuur- en sterrenkunde had, in gedachten, is het Safari Fonds ingesteld ter ondersteuning van het ASPIRE-programma. De doelstelling van dit programma om de ongelijkheid in de toegang tot dit vakgebied te verkleinen spreekt mij enorm aan.’

INSTELLER WALTER HOOGLAND VAN HET WALTER HOOGLAND FONDS

‘Het doet me bijzonder veel plezier dat de opbrengsten van mijn fonds het mogelijk maken dit sympathieke initiatief van het Anton Pannekoek instituut te steunen. Het is precies dit soort uitmuntende initiatieven waarvoor het fonds bedoeld is.’

Het financiële jaar in detail

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

ACTIVA	31 december 2024	31 december 2023
Vaste activa		
Financiële vaste activa	338.150	579.100
Vlottende activa		
Vorderingen	278.108	279.230
Effecten	26.830.748	24.812.467
Liquide middelen	1.923.465	1.153.893
	29.032.321	26.245.589
	29.370.471	26.842.689
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
Bestemmingsfondsen	25.247.797	22.555.077
Bestemmingsreserve	1.662.246	1.410.334
Langlopende schulden	824.095	1.167.196
Kortlopende schulden	1.636.333	1.710.082
	29.370.471	26.842.689

RESULTAAT 2024

	2024	2023
Inkomsten van particulieren	1.575.861	593.333
Inkomsten van bedrijven	412.764	262.695
Inkomsten van andere organisaties zonder winststreven	354.710	641.704
Inkomsten uit fondsenwerving	2.343.335	1.497.732
Inkomsten in natura	565.620	459.644
Totale inkomsten	2.908.955	1.957.376
Doelbesteding	1.550.068	3.118.751
Vrijvallen	-315.996	-
Wervingskosten	62.226	50.000
Kosten beheer en administratie	80.264	91.835
Uitgaven in natura	565.620	459.644
Totale uitgaven	1.942.182	3.720.230
Resultaat uit beleggingen	1.977.860	2.163.411
Resultaat	2.944.633	400.557

Nalatenschappen

Waaronder de nalatenschap van Wout Arentzen. Dankzij zijn bijzondere gift draagt hij zijn archeologische kennis over aan toekomstige generaties.

Prijzen

Onder andere de Volkert van der Willigenprijs werd uitgereikt. Anne Haringhuizen ontving deze prijs en kreeg daardoor de kans om onderzoek te doen in het regenwoud van Panama.

Studiebeurzen

Onder andere de Filipijnse student Kim Riener Casiño ontving een beurs, waardoor hij een jaar aan de UvA kan studeren.

Rendementen en reserves

2024 was een succesvol beleggingsjaar. We beleggen ons vermogen om financieel gezond te blijven en maatschappelijke impact te realiseren. Daarbij kiezen we bewust voor een duurzame en verantwoorde beleggingsportefeuille, met een matig defensief risicoprofiel. Ook investeren we niet in controversiële activiteiten zoals in de wapen- en fossiele industrie.

Onderzoek

Zoals het UvA Fonds Startstipendium. Negen beurzen van € 25.000 werden uitgereikt aan veelbelovend jong talent om hun baanbrekende onderwijs- en onderzoeksprojecten mogelijk te maken.

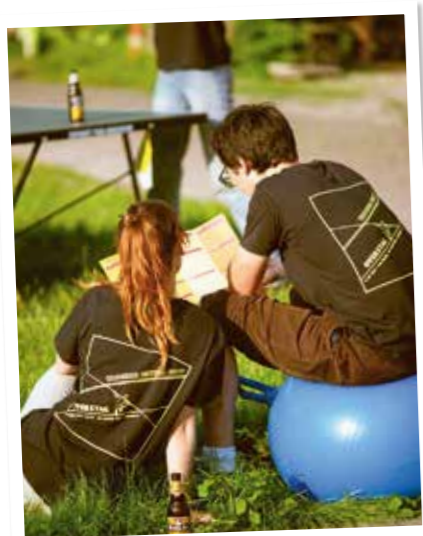
Reisbeurzen

Onder anderen ACTA-promovendus Laura Swinckels ontving een beurs, waardoor zij in Sydney onderzoek doet naar AI in de mondzorg.

Filosofen, robots, radio en slagvelden...

Een rijk studentenleven. Dat verdient iedereen!

In 2024 heeft het UvA Fonds bijgedragen aan diverse inspirerende initiatieven voor en door studenten. Hieronder een selectie:

Wijsgerig Festival DRIFT

Wat is het: Een filosofiefestival met als doel academische filosofie toegankelijk te maken voor een breed (UvA-)publiek.

Voor wie: Filosofiestudenten en academici van de UvA, maar ook cultuurliefhebbers, scholieren en andere geïnteresseerden.

Wat maakt het bijzonder: Het festival integreert poëzie, proza, muziek, theater en beeldende kunst om een dialoog tussen filosofie en cultuur te bevorderen. DRIFT is een plek waar filosofen uit het binnen- en buitenland naast opkomende filosofietalenten zijn geprogrammeerd. Daardoor draagt het bij aan een levendige filosofische cultuur buiten de universiteitsmuren.

Radio Swammerdam

Wat is het: Een radioprogramma over wetenschap door studenten en jonge radiomakers.

Voor wie: UvA-studenten, -alumni, -wetenschappers en een breed publiek.

Wat maakt het bijzonder: Al vijftien jaar biedt Radio Swammerdam een platform aan Amsterdamse en

nationale wetenschappers, waarbij het tevens een leerschool is voor jonge radiomakers binnen de wetenschapsjournalistiek.

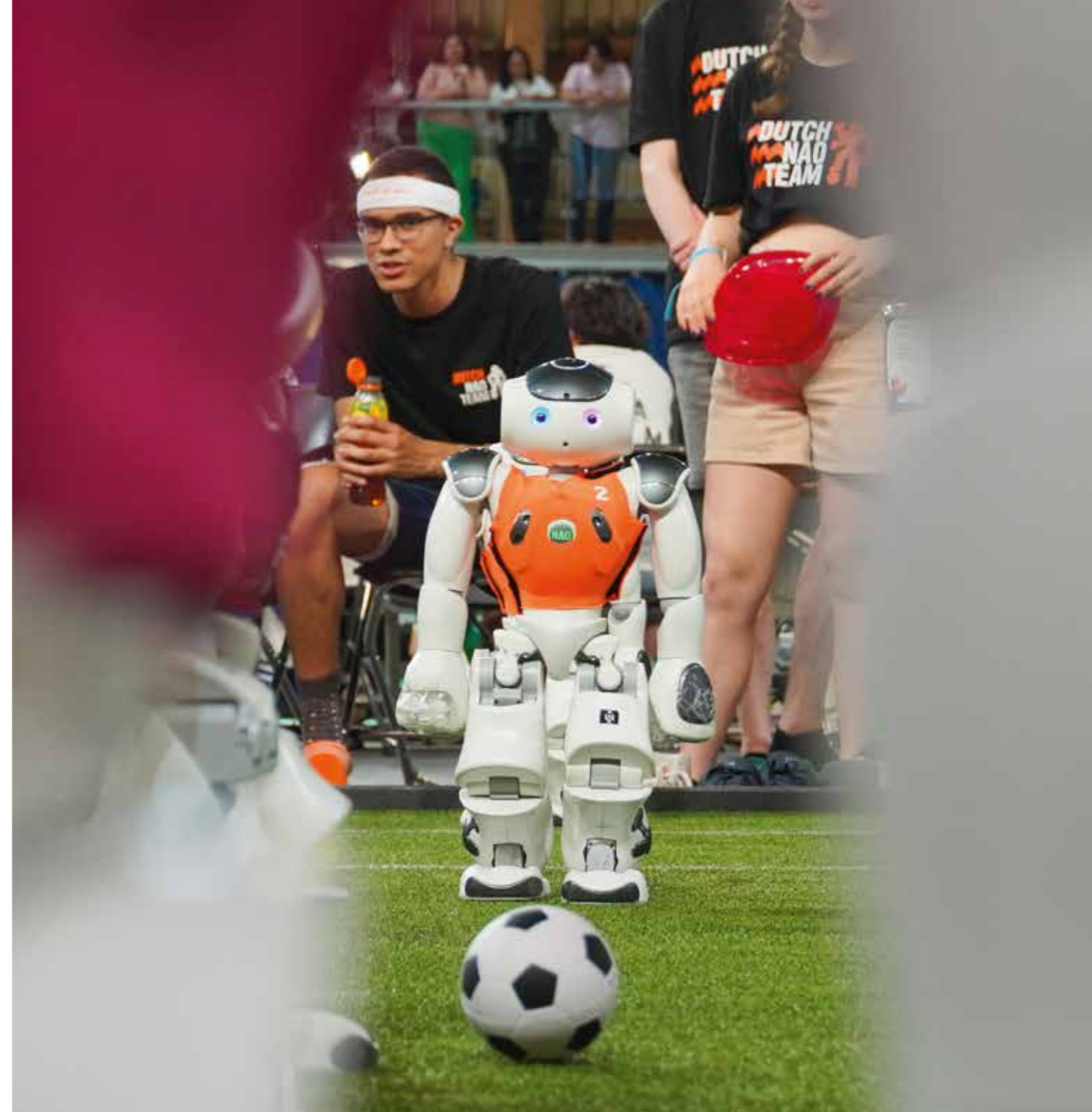

leper Battlefieldtour

Wat is het: Een educatieve reis van studievereniging Kleio naar de slagvelden van leper.

Voor wie: 51 geschiedenisstudenten.

Wat maakt het bijzonder: Deze traditionele tour biedt studenten een diepgaande ervaring en inzicht in de Eerste Wereldoorlog, verrijkt door deskundige begeleiding.

RoboCup / Dutch Nao Team

Wat is het: Het Dutch Nao Team is een studententeam dat robots programmeert zodat deze in staat zijn autonoom te voetballen. Het team neemt deel aan de Standard Platform League, een competitie waarin alle teams dezelfde robot gebruiken, maar deze op een eigen manier geprogrammeerd hebben.

Voor wie: Bachelor- en masterstudenten Kunstmatige Intelligentie en Informatica aan de UvA.

Wat maakt het bijzonder: Het team bevordert kennisuitwisseling tussen AI- en informaticastudenten en organiseert educatieve workshops en demonstraties.

**WILT U OOK BIJDRA-
GEN AAN PROJECTEN
VOOR EEN RIJK
STUDENTENLEVEN?
Kijk op www.auf.nl of
scan de QR-code.**

Steun voor pioniers in de medische wereld

‘Deze studenten weten straks veel beter waar onze patiënten mee worstelen’

Joanna Klopotoska is initiatiefnemer van een bijzonder coachingsprogramma voor eerstegeneratiestudenten Geneeskunde en Medische informatiekunde. Dit programma, dat ook door het Amsterdam Universiteitsfonds wordt ondersteund, biedt studenten zonder familieleden met een academische achtergrond extra begeleiding en een netwerk om hen te helpen tijdens hun studie.

‘Ik werd getriggerd door een artikel in *Nature Human Behavior*, waarin studente Charisma Hehakaya haar ervaringen als eerstegeneratiestudent beschreef,’ vertelt Klopotoska. ‘Ik herkende veel uit haar verhaal: financiële zorgen, veel bijbanen moeten hebben om alles te bekostigen en de vervreemding van de thuisomgeving die niet begrijpt wat je doormaakt.’ Om deze en andere uitdagingen het hoofd te bieden, komen de studenten van Klopotoska’s programma iedere maand een keer samen in het Amsterdam UMC. Hier krijgen ze begeleiding en ontmoeten ze rolmodellen uit de medische wereld. ‘We bespreken thema’s die relevant zijn,’ vertelt Klopotoska. ‘Deze studenten hebben vaak geen directe toegang tot medische netwerken. Dit programma biedt niet alleen praktische kennis, maar helpt waar nodig ook het zelfvertrouwen

te verhogen waar nodig en biedt een community van eerstegeneratiestudenten en professionals.’ Het programma bouwt voort op het Baanbrekers-initiatief van Milio van de Kamp (docent Interdisciplinaire sociale wetenschap aan de UvA), dat ook door het fonds wordt gesteund.

Een waardevol netwerk en rolmodellen

Een belangrijk onderdeel van het programma is de ‘community building’, waarin studenten en professionals die ooit zelf eerstegeneratiestudent waren hun ervaringen delen. ‘Ik heb dit zelf gemist,’ zegt Klopotoska. ‘Als ik zo’n community om me heen had gehad, had ik me minder alleen en onzeker gevoeld.’ De avonden worden samengesteld door Klopotoska en haar projectteam. Dit team bestaat uit drie studentassistenten (Daan Karssing, Jessey Swanepoel en Oussama Ait Abdellah) en naast Klopotoska nog drie docenten (Neeltje Schrofer, Remco Franssen en Winggo Pang). Tijdens de avonden voeren ze groepsgesprekken, wordt er samen gegeten en vinden passende workshops plaats, bijvoorbeeld over het opbouwen van een goed cv. ‘Vooral voor geneeskundestudenten is het opbouwen van een cv een belangrijk onderwerp, zeker als ze in

‘Tijd nemen voor ontspanning naast de studie is essentieel’

aanmerking willen komen voor opleidingsplekken,’ vertelt Klopotoska. ‘Maar we benadrukken ook dat het essentieel is om naast de studie tijd te nemen voor ontspanning.’ Daarnaast bieden ze de mogelijkheid tot coachinggesprekken met artsen en experts uit de Medische informatiekunde die zelf ooit eerstegeneratiestudent waren.

Meer dan alleen begeleiding

Volgens Klopotoska is het programma niet alleen bedoeld om problemen te benoemen, maar juist om de kracht van deze studenten te benutten. ‘Deze studenten weten straks als medische professional veel beter waar onze patiënten mee worstelen. Ze herkennen de problemen uit hun eigen ervaring en omgeving.’ De eerste resultaten laten zien dat de studenten zich gesteund voelen en nieuwe vaardigheden opdoen. ‘Het mooiste zou zijn als ze zich niet alleen zelf gesterkt voelen, maar ook bereid zijn om toekomstige studenten te begeleiden. Zo bouwen we een blijvende gemeenschap aan onze faculteit.’

Dankzij deze steun kon ik tijd vrijmaken

De bijdrage van het UvA Fonds draagt bij aan het succes van het project. ‘Dankzij deze bijdrage kon ik tijd vrijmaken en studentassistenten aanstellen om mij te helpen,’ legt Klopotoska uit. ‘Ik ben misschien het gezicht van dit initiatief, maar ik werk samen met een fantastische projectgroep.’ Naast de steun van het UvA Fonds heeft het project ook een financiële bijdrage ontvangen van de Faculteit der Geneeskunde.

JESSEY, TWEDEJAARS GENEESKUNDE EN EERSTEGENERATIESTUDENT: ‘Ik doe mee omdat het voor mij een kans is om een netwerk op te bouwen van mensen die ook een andere achtergrond hebben dan de norm binnen onze opleiding. We hebben al veel tips en ervaringen met elkaar gedeeld en ik ben benieuwd om te zien hoe het uit gaat pakken in de toekomst. Ik denk dat een laagdrempelig netwerk belangrijk is, en dat is wat dit programma biedt.’

Met het succes van de afgelopen edities hoopt Klopotoska dat het programma verder kan groeien. ‘We willen deze steun blijven bieden, zodat meer studenten hiervan kunnen profiteren.’ Dankzij dit initiatief krijgen eerstegeneratiestudenten Geneeskunde en Medische informatiekunde niet alleen de kans om succesvol af te studeren, maar ook om hun plek te vinden in de academische wereld. ●

Een prettigere test voor baarmoederhalskanker

Het UvA Fonds Startstipendium biedt jonge academici een bedrag van € 25.000 per laureaat, waarmee zij hun innovatieve medische onderzoeks- of onderwijsprojecten kunnen starten en hun wetenschappelijke kennis een impuls geven.

In 2024 werd dit stipendium voor de tweede keer toegekend aan negen veelbelovende wetenschappers van het Amsterdam UMC. Een opvallend thema onder de laureaten dit jaar was het verbeteren van gezondheidszorg voor vrouwen. Een selectie:

1 BAARMOEDERHALSKANKER AANTONEN IN URINE

Postdoctoraal onderzoeker **Mariano Molina** werkt samen met zijn team aan een toegankelijke en prettige test om baarmoederhalskanker op te sporen via urine. De onderzoekers analyseren specifieke RNA-moleculen die veranderen bij aanwezigheid van deze vorm van kanker. 'Zo kunnen vrouwen eenvoudig hun test

vanuit huis opsturen. Dit verlaagt de drempel voor deelname aanzienlijk.' Een urinetest is niet alleen comfortabeler voor vrouwen, maar ook goedkoper en wereldwijd toegankelijker.

2 DE OORZAAK VAN DE ZIEKTE VAN GRAVES

Anne van der Spek onderzoekt de oorzaak van de ziekte van Graves, een auto-immuunziekte die leidt tot te veel schildklierhormoon.

'De klachten bij Graves zijn intens: alsof de thermostaat van het lichaam te hoog staat afgesteld. Dit heeft niet alleen lichamelijke, maar ook psychologische gevolgen. Soms zijn de verschijnselen zo heftig dat werken niet meer gaat.' De ziekte treft vooral

Over het UvA Fonds Startstipendium

Het UvA Fonds Startstipendium biedt startende wetenschappers hulp om hun project te beginnen. Mede hierdoor komen vaak grotere beurzen in zicht. Het stipendium wordt mogelijk gemaakt door het Spinoza Fonds van het UvA Fonds. Met uw bijdrage kan het UvA Fonds meer startersbeurzen geven aan beginnende onderzoekers.

MEER WETEN OF BIJDAGEN? Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

vrouwen tussen de 30 en 50 jaar, vaak zonder duidelijke aanleiding. Van der Spek wil weten hoe de ziekte ontstaat.

3 VERHOOGD RISICO OP ZWANGERSCHAPS-COMPLICATIES

Wendy Dankers, biomedisch technoloog, onderzoekt de relatie tussen Systemische Lupus Erythematosus (SLE) en zwangerschap.

'Vrouwen met SLE hebben een verhoogd risico op zwangerschapscomplicaties, waaronder zwangerschapsvergiftiging, vroeggeboorte en groeivertraging bij de baby. Tot wel 50 procent van deze vrouwen krijgt te maken met dergelijke complicaties.' ●

AI in de mondzorg

ACTA-promovendus **Laura Swinckels** doet onderzoek aan de University of Sydney. Ze vertelt over haar onderzoek en ervaring. 'Alleen met gezamenlijke inspanningen kan AI succesvol in de mondzorg worden toegepast.'

Wat is het onderwerp van je promotie-onderzoek?

'Mijn PhD richt zich op de toepassing van AI voor vroegdetectie en preventie in de mondzorg, met een focus op hergebruik van data uit het Elektronisch Patiëntendossier (EPD). Tandartsen verzamelen waardevolle informatie over klinische bevindingen, levensstijl en medische historie. AI kan deze data benutten om aandoeningen zoals parodontitis vroegtijdig te herkennen en preventieve zorg efficiënter en persoonlijker te maken. Mijn onderzoek is een samenwerking tussen de Hogeschool Inholland en ACTA (UvA en VU).'

Waarom heb je besloten om voor je onderzoek naar Sydney te gaan?

'Australië heeft een sterke wetenschappelijke reputatie in de gezondheidszorg, in AI en in engineering. De University of Sydney (#18 wereldwijd) integreert AI en tandheelkunde, iets wat in Nederland nog gescheiden is. Professor Spallek, mijn supervisor, is expert op het gebied van dental informatics en AI. Door in Sydney te werken leer ik beide disciplines te combineren. Daarnaast biedt het buitenland nieuwe wetenschappelijke perspectieven, een breder netwerk en inzichten in andere mondzorgsystemen.'

Wat zal deze uitwisseling voor jouw onderzoek bij ACTA opleveren?

'Deze ervaring heeft mijn expertise in AI binnen de mondzorg verdiept, wat belangrijk is gezien de groeiende vraag naar AI-oplossingen in Nederland. Daarnaast heb ik mijn wetenschappelijk Engels, soft skills en netwerk versterkt. Dit helpt bij toekomstige samenwerkingen en vergroot de impact van mijn onderzoek.'

Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen de onderzoeksomgevingen in Sydney en Amsterdam?

'Sydney is innovatiegedreven en werkt sneller met nieuwe technologieën, terwijl Nederland risico-averser is en technologie pas inzet na bewezen effectiviteit. Onderzoekers aan de University of Sydney hebben een hoog theoretisch niveau, terwijl Nederland sterker is op het gebied van organisatie en planning. In Australië werken klinici en AI-experts nauwer samen, en promovendi ontwikkelen sneller eigen expertise door meer autonomie.'

Hoe zie je de impact van je onderzoek op je vakgebied in de toekomst?

'AI zal de mondzorg efficiënter en persoonlijker maken, mits het verantwoord wordt toegepast. Betere datadocumentatie zorgt ervoor dat AI betrouwbare voorspellingen kan doen en zorgprofessionals optimaal ondersteunt. Ik wil blijven bijdragen aan internationale samenwerkingen, omdat AI in de zorg alleen met gezamenlijke inspanningen succesvol kan worden toegepast.' ●

Over het UvA Fonds

Het onderzoek van Swinckels werd mede mogelijk gemaakt door het UvA Fonds. Het fonds verleent onder andere reisbeurzen aan studenten en promovendi die anders de mogelijkheid niet hebben een buitenlandse studie of onderzoek te doen.

MEER WETEN OF BIJDAGEN? Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

Hedendaagse vragen over het verleden

Hoe werd er vroeger omgegaan met miskramen, abortussen en doodgeboorte? Dit onderzoekt promovenda Lisa Vanderheyden aan de hand van een collectie van foetussen uit het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw. De collectie wordt tentoongesteld in Museum Vrolik in het Amsterdam UMC.

‘Dit onderzoek begon met een concrete vraag vanuit het museum,’ vertelt Vanderheyden. ‘Er was weinig context bekend over de collectie foetussen die het museum bezit. De laatste jaren stelden museumbezoekers daar steeds dezelfde vragen over: waar komen deze foetussen vandaan, wie waren hun ouders, en hebben zij toestemming gegeven dat de foetus geconserveerd werd?’ En in bredere zin vroeg ze zich af: hoe werd er in het verleden omgegaan met miskramen en doodgeboorte? Met haar promotieonderzoek - een samenwerking tussen Museum Vrolik van het Amsterdam UMC en de Universiteit Utrecht - ging ze op zoek naar antwoorden.

Herkomstvragen

In het anatomisch laboratorium van Amsterdam werden foetussen en doodgeboren kinderen zowel tentoongesteld als ontleed. Foetussen voor ontleding waren afkomstig uit de Amsterdamse gasthuizen. Als

ouders de begrafenis van hun kindje niet konden betalen, werd het lichaampje gebruikt voor ontleding. Foetussen die werden geconserveerd vanwege hun anatomische relevantie - vaak omdat ze zware aangeboren afwijkingen hadden - werden door artsen aan het museum geschonken. Maar hoe zat het dan met de toestemming van ouders in dat verhaal? Lange tijd was hier weinig kennis over. ‘Dat is ook een hele complexe vraag,’ aldus Vanderheyden. ‘Ik heb indicaties gevonden dat er wel toestemming werd gegeven en ook casussen waarbij geen toestemming werd gegeven.’

Variatie in omgang met verlies

Vanderheyden wil met haar onderzoek voornamelijk aantonen dat ouders op uiteenlopende manieren omgingen met een miskraam of doodgeboorte. ‘Er

‘Gedegen historisch onderzoek naar de herkomst van de collectie vormt een extra laag in het museum’

wordt vaak verondersteld dat ouders zich vroeger, vanwege de hoge zuigelingensterfte, minder hechtten aan jonge kinderen. Maar daar is juist, net als vandaag de dag, heel veel variëteit in.’ Waar sommigen de foetus zonder ceremonie achterlieten in het ziekenhuis, rouwden andere ouders juist wel. ‘Er is nog steeds een groot maatschappelijk vooroordeel over hoe er naar doodgeboorte en kinderen gekeken werd in het verleden.’ Met haar onderzoek brengt Vanderheyden daar verandering in. De heer Moorman, insteller van het Prof. dr. A.F.M. Moorman Fonds dat haar onderzoek mogelijk maakt, onderstreept het belang ervan: ‘Ik vind het belangrijk dat er in deze tijd anders wordt gekeken naar deze preparaten en dat er nieuwe - historische - onderzoeksvragen worden gesteld. Ik ben dan ook blij dat mijn fonds dit herkomstonderzoek van de collecties financiert.’

Blijvende impact

Vanderheyden’s promotieonderzoek resulteert naast een proefschrift ook in aanpassingen aan de tentoonstelling in Museum Vrolik. Laurens de Rooy, directeur van het museum en Vanderheyden’s copromotor, benadrukt dat het onderzoek blijvend

Lisa Vanderheyden tussen de collectie van Museum Vrolik.

impact zal hebben op de collectie. ‘Gedegen historisch onderzoek naar de herkomst van de collectie vormt een extra laag in het museum en biedt bezoekers context. En dat is belangrijk, want uiteindelijk is het museum er vooral om zo goed mogelijk te vertellen over de medische en wetenschappelijke praktijk uit het verleden.’ ●

Over het Prof. dr. A.F.M. Moorman Fonds

Het Prof. dr. A.F.M. Moorman Fonds maakt fundamenteel wetenschappelijk onderzoek mogelijk. Onderzoek dat niet direct een toepassing belooft, maar dat de basis legt voor toekomstige doorbraken en een beter begrip van de wereld om ons heen. Wilt u ook bijdragen aan nieuwsgierigheid, aan de wetenschap van morgen, aan onderzoekers die de grote vragen van deze tijd durven te stellen?

OOK BIJDRAGEN? Kijk op www.auf.nl of scan de QR-code.

2024 in vogelvlucht

Wat gebeurde er nog meer in 2024? Een paar impactvolle hoogtepunten op het gebied van toekenning, ontvangsten en fondsen van 2024. Ook leest u hiernaast een column van Robbert Dijkgraaf. Toegegeven, zijn (terug)komst naar de UvA was niet in 2024, maar in 2025. Toch willen we u zijn ideeën over bijdragen aan de wetenschap niet onthouden.

JANUARI

Het UvA Fonds ondersteunt vijf scholarships voor de course **Migration and Integration: Refugees, Rights & Realities**. Studenten onderzoeken hierbij de impact van ontheemding, de betekenis van het label 'vluchteling' en hoe meer begrip ontstaat voor het gebrek aan controle dat vluchtelingen ervaren.

FEBRUARI

Het nieuwe **Madame de Staël Fonds** van SPUI25 bevordert creatieve expressie om rationele kennis te verrijken. Het fonds is ingesteld bij het UvA Fonds.

MEI

Na 2 termijnen stopt **James Kennedy** als bestuurslid van het UvA Fonds. We danken hem voor zijn grote bijdrage aan de groei van het fonds.

APRIL

In grote dankbaarheid herdenken we **mevrouw drs. M.A.E. van Tellingen - 't Hooft**, insteller van het Fonds Families Boer & 't Hooft. Haar fonds biedt studiebeurzen aan voor oudere studenten en ondersteunt onderzoeksprojecten op het gebied van opvoeding en onderwijskunde. Zelf studeerde zij psychologie aan de UvA en was ze actief binnen de AUV Kring Psychologie.

MAART

Een bijzondere bijeenkomst: James Kennedy en Alexander Hiebsch geven inzicht in **de invloed van religie op Amerikaanse verkiezingen**.

JUNI

Volkert van der Willigen viert zijn tachtigste verjaardag met een bijzonder geschenk: een boek vol verhalen van beursontvangers van de afgelopen tien jaar.

JULI

Dankzij het UvA Fonds reist het **Studentenkoor Amsterdam** naar Baskenland, waar de leden muzikale vriendschappen sluiten en culturele ervaringen opdoen in Bilbao en omgeving.

OKTOBER

De **AUF Impact Talk** tijdens de eerste UvA Alumniweek benadrukt het project *Analytics for a Better World*, dat ngo's ondersteunt via data-analyse en kunstmatige intelligentie voor een duurzamere toekomst.

SEPTEMBER

Met studiebeurzen uit het Aida Paalman de Miranda Fonds studeren **Shreja Bhansing** en **Shofar Sno** aan de UvA. Angeliki Konstantara begint haar LLM in European Competition Law & Regulation met behulp van een studiebeurs uit het Mr. Julia Henriëtte Jaarsma-Adolfs Fonds. Dankzij deze steun krijgen zij nieuwe kansen om hun academische dromen waar te maken.

NOVEMBER

Samen met het Allard Pierson viert het fonds de betekenis van nalatenschappen voor wetenschap en cultuur, met inspirerende gesprekken en een rondleiding door de tentoonstelling **De roep van de o'o**.

DECEMBER

Hoogleraar **Huub Dijstelbloem**, directeur van het IAS, treedt toe tot het UvA fonds bestuur, met waardevolle expertise in wetenschap, ethiek en beleid.

Gastcolumn

We leven in paradoxale tijden. Nog nooit zijn er zulke grote uitdagingen voor de wetenschap geweest. Uit eigen ervaring weet ik dat onderzoek bij bijna ieder onderwerp een cruciale rol speelt. Daarentegen lijkt binnen delen van onze samenleving het vertrouwen in de wetenschap af te brokkelen – helaas een mondiaal verschijnsel. De Universiteit van Amsterdam staat precies op dit kruispunt van wetenschap en maatschappij, als een centrum voor baanbrekend onderzoek met oog voor de vele toepassingen. Juist rond een razendsnelle technologische ontwikkeling als AI is het belangrijk de voet op het gas- en het rempedaal te hebben en de handen aan het stuur! Gelukkig zijn er veel jonge mensen die hun talent willen inzetten voor kennis én voor de publieke zaak. Het Amsterdams Universiteitsfonds ondersteunt dit jonge talent en stelt hen in staat te werken aan een betere wereld. Voor mij is er geen mooiere investering denkbaar.

Robbert Dijkgraaf

Universiteitshoogleraar Wetenschap en maatschappij in internationaal perspectief

Iedere erfenis is bijzonder

Steeds meer mensen kiezen ervoor om na te laten aan een goed doel, zodat hun idealen en betrokkenheid bij de maatschappij voortleven. Ook het Amsterdams Universiteitsfonds ontvangt jaarlijks nalatenschappen die bijdragen aan baanbrekend wetenschappelijk onderzoek en innovatief academisch onderwijs aan de Universiteit van Amsterdam. Deze giften maken een wezenlijk verschil. Een bijzonder voorbeeld hiervan is de nalatenschap van Wout Arentzen.

In 2024 nam Wout Arentzen, een onafhankelijke en bevoegde wetenschapper, afscheid van de wetenschap. Na zijn pensioen richtte hij zich volledig op de geschiedenis van de archeologie, een relatief onontgonnen terrein. Zijn passie voor de methodologie en ontwikkeling van archeologisch onderzoek bracht hem bij diverse projecten, waaronder het Troje Project van de Universiteit van Amsterdam.

Het Troje Project en Arentzens bijdrage

Het Amsterdamse Troje Project, onder leiding van Gert Jan van Wijngaarden, richt zich op de archeologie van archeologie: de bestudering van vondsten en sporen van vroegere archeologen en hun werkwijzen. Een centrale figuur in dit onderzoek was Heinrich Schliemann, die eind 19e eeuw claimde Troje te hebben ontdekt. Arentzen, een expert op het gebied van Schliemanns werk en dagboeken, speelde hierbij een belangrijke rol. Van Wijngaarden herinnert zich: 'Arentzens kennis van Schliemanns werk en zijn dagboeken waren

voor mij van groot belang. Arentzen had de dagboeken van Schliemann vertaald en was een kenner van diens leven en werk. Daarmee kon hij onze bevindingen op de site goed duiden.'

Een nalatenschap voor toekomstige generaties

Arentzen liet zijn erfenis na aan een door het UvA Fonds in te stellen fonds, specifiek voor onderzoek en studie naar de geschiedenis van de archeologie. Dit zal jonge onderzoekers en studenten steunen en bijdragen aan de verbinding tussen verschillende archeologische gemeenschappen. Van Wijngaarden benadrukt: 'Zo kunnen we volgende generaties inspireren om verder te kijken dan vondsten en methoden op zichzelf en om kritisch te reflecteren op de geschiedenis van het vak en de impact daarvan op hedendaagse interpretaties.' ●

Een waterput in Troje die opnieuw is opgegraven wordt gefotografeerd.

Opravingen in Troje door het Amsterdam Troje Project.

Meer over nalaten

Een ander voorbeeld is mevrouw drs. M.A.E. van Tellingen – 't Hooft, die in 2024 overleed. Haar Fonds Families Boer & 't Hooft steunt studenten en onderzoeksprojecten binnen het wetenschapsgebied opvoeding en onderwijskunde aan de UvA. Zo blijven haar idealen voortleven.

Relatiemanager Juliëtte Nieuwland onderstreept het belang van nalatenschappen voor de wetenschap aan de UvA: 'Elke nalatenschap is bijzonder. We zien keer op keer hoe deze testamentaire giften een blijvende impact hebben. Of het nu gaat om het steunen van studenten of het mogelijk maken van baanbrekend onderzoek, het blijft bijzonder om te zien hoe mensen wetenschap een belangrijke plaats geven in hun testament.'

Voor meer informatie over nalaten of het instellen van een Fonds op Naam bij het UvA Fonds kunt u contact opnemen met Juliëtte via j.m.m.nieuwland@uva.nl. Zij geeft u graag persoonlijk advies en verdere toelichting op de mogelijkheden.

Edith Hooge

Melchior Bussink

Diversiteit, daadkracht en donateurs

De Universiteit van Amsterdam en het Amsterdams Universiteitsfonds zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Die verbinding is meer dan historisch of formeel; ze is inhoudelijk, academisch en maatschappelijk betekenisvol. In een gesprek met Edith Hooge, bestuursvoorzitter van de UvA, en Melchior Bussink, directeur van het UvA Fonds, wordt die verbondenheid duidelijk op allerlei vlakken.

Voor Edith Hooge draait academische vorming niet alleen om de inhoud, maar ook om kansen bieden, ongelijkheid aanpakken en ruimte maken voor stemmen die vaak ongehoord blijven. ‘Diversiteit is geen luxe, maar een noodzaak voor goede wetenschap,’ zegt ze stellig. Ze ziet dat het fonds daarin een belangrijke rol speelt. ‘Het fonds maakt initiatieven mogelijk die anders misschien nooit het licht zouden zien – bijvoorbeeld op het gebied van gendergelijkheid of vrouwengezondheid. We hebben iedereen nodig om blinde vlekken te doorbreken.’ Bussink legt uit dat het fonds juist dáár iets kan betekenen, waar reguliere financiering stopt. ‘Het fonds ondersteunt vernieuwende projecten van studenten en wetenschappers die bijdragen aan maatschappelijke vooruitgang. Daarbij zijn betrokken

donateurs – vaak alumni of oud-medewerkers – onmisbaar.

Durven geven, denken en doen
‘Projecten als *Analytics for a Better World* laten dat goed zien: studenten werken met data aan modellen die bijvoorbeeld helpen bij The Ocean Cleanup, terwijl de uitkomsten van zo’n initiatief weer terugvloeien in het onderwijs. Een dergelijk project was niet mogelijk geweest zonder de steun van mensen die durven te geven, denken én doen.’

De samenwerking tussen de UvA en het fonds wordt steeds hechter, zegt Bussink. ‘Of je nu student, onderzoeker of donateur bent: er is vaak meer mogelijk dan je denkt.’

Scan de QR-code en lees het volledige gesprek online.

Rolmodellen maken het verschil

‘Blinde vlekken doorbreken kunnen we niet alleen,’ zegt Hooge. Welke UvA-vrouwen inspireerden haar? → **AÏDA PAALMAN DE MIRANDA.** Een Surinaamse wiskundige die op haar zeventiende in haar eentje naar Nederland kwam en de eerste vrouwelijke hoogleraar werd in twee vakgebieden. ‘Een vrouw die keer op keer een uitzondering was in een mannenwereld.’ → **SARAH DE LANGE.** Politicoloog. ‘Zij doet onderzoek naar polarisatie en blijft zich uitspreken, ook als dat bedreigingen oplevert.’ → **JESSICA PIOTROWSKI.** Zij speelde tijdens de coronapandemie een cruciale rol in het vormgeven van het online onderwijs aan de UvA.

Bestuur UvA Fonds

Van links naar rechts:
Marieke Frijlink, Adriaan Krans, Chantal van der Horst, Huub Dijstelbloem, Roos Bernelot Moens

Colofon

Productie & redactie: Amsterdams Universiteitsfonds
Ontwerp: Maters en Hermsen Vormgeving
Fotografie: Erik Borst, Diadiadia.photos, ESO Images, Joost Hoving, Annemiek van der Kuil, Michael Niamut, Marinka Reuten, Kirsten van Santen, Van harte gefotografeerd
Druk: OBT bv, Leiden

Wij bedanken iedereen die studenten
en onderzoekers aan de UvA de
kans biedt om hun talenten tot bloei
te laten komen!

Ook bijdragen
aan de toekomst?
Neem contact
met ons op of scan
de QR-code.

Adresgegevens

Postadres:

Postbus 94325
1090 GH Amsterdam

Bezoekadres:

Spui 21
1012 WX Amsterdam

Telefoon: 0205251406

E-mail: universiteitsfonds@uva.nl
www.auf.nl

Rekeningnummer:

NL 24 ABNA 0453215653

BIC:

ABNANL2A

RISN/fiscaalnummer:

8072.09.259